

ESPAI DEL LLIBRE

Publicacions de les Comarques Centrals Valencianes

Número 4 • desembre del 2003 • 0'50 euros

EDITORIAL

Com la vida mateixa, el món del llibre manifesta realitats contradictòries. Molta creació i pocs lectors; proliferació d'editors i esquivadesa empresarial, mediocritats i flaixos genials; voluntarisme i misèria material al costat de moments de glòria personal i mediàtica.

Malgrat tot, o precisament per això, nosaltres, els qui participem en aquest projecte, som amants dels llibres. En tenim veritable passió i esperem poder comunicar-vos-la a través d'aquestes poques ratlles que, més o menys accidentalment, arriben a les vostres mans. Unes ratlles que pretenen, si més no, evitar que els llibres es perden en la immensitat del buit.

Coordinar comarques, centres, autors i persones diverses no és tasca fàcil. Els qui contribuïm d'alguna manera a l'existència i a la circulació dels llibres solem donar la responsabilitat dels problemes i de les deficiències a uns altres: la culpa la pot tenir la impremta, la distribuïdora, la institució que convoca premis, l'editorial, les llibreries, els crítics... però rarament la tenim nosaltres mateixos. Potser caldria plantejar-nos una auto-crítica seriosa, començant pels mateixos autors, que sovint pateixen, o patim, d'un injustificat sentiment de divinitat.

Per a propers editorials ens agradaria comptar amb diverses visions del món del llibre per fer-ne un repàs més sectorial i detallat. Bibliotecaris, lectors, crítics, escriptors, impressors, llibreters, distribuïdors, dissenyadors, centres d'estudis i altres agents esteu convidats a dir-hi la vostra.

Per començar a opinar, si bé caben veus més autoritzades, potser valdria la pena plantejar una major coordinació dels premis literaris i d'investigació amb les editorials privades. La proliferació de premis modestos, més voluntariosos que significatius, potser cabria superar-la amb uns plantejaments més globals, en l'àmbit de les Comarques Centrals, que permeteren la convivència de premis diversos però potents i complementaris, capacitats per a obrir noves perspectives creatives, metodològiques i de mercat.

EL BARRANC DE L'INFERN I EL RIU VERNISSA

Sol dir-se que els rius són les artèries de la Terra perquè a través d'ells es transporta i s'escampa generosament l'aigua, fluid vital dels ecosistemes. Si això és cert en termes generals, ho és molt més quan ens referim als rius de les nostres comarques, sotmeses a la tirania d'un règim climàtic mediterrani, que passa traumàticament de la sequera més extrema a les pluges més torrencials. Però els rius no són tan sols un bressol de vida: són, a més, uns mestres consumats en l'art de l'escultura. Al llarg de milers d'anys han anat modelant, amb la paciència de qui no coneix el temps, els millors dels nostres paisatges. La roca calcària de les muntanyes ha anat sucumbint al cisell perseverant de l'aigua, que ha esculpit en ella barrancs feréstecs i congosts profunds, testimonis muts d'un paisatge canviant que a nosaltres, humans de vida efímera, ens sembla immutable.

Un d'aquests llocs on la natura ens mostra tota la seua força constructiva i destructiva, on més patent queda la relativitat del temps biològic davant del geològic, és, sense cap dubte, el barranc de l'Infern i el Racó del Duc. En realitat es tracta de dos topònims utilitzats per a designar un mateix lloc –el primer s'utilitza en el Comtat i el segon en la Safor–, és a dir, l'impressionant congost que obri el riu d'Alcoi o Serpis entre les serres de la Safor i la d'Ador i entre les poblacions de l'Orxa i Vilallonga. És aquest un dels espais de major qualitat ambiental de les Comarques Centrals Valencianes, fins al punt que, a banda de les propostes realitzades durant anys per a ser declarat Parc Natural, darrerament ha estat inclòs per la Generalitat Valenciana en la proposta de Llocs d'Interès Comunitari per a formar part de la Xarxa d'Espais Naturals de la Unió Europea anomenada Natura 2000 que, si tot va com s'espera, estarà finalment constituïda a finals de 2004. Les característiques d'aquest espai, i d'altres que tenen un interès especial pels seus valors naturals a nivell de les CCV i que per això també mereixerien una protecció legal específica es poden consultar en *Proposta d'un Sistema d'Espais Naturals Protegits a les comarques Centrals Valencianes* (2002) de C. M. Mansanet, Josep R. Nebot i J. Villaplana, editat per la Xarxa d'Institucions d'Estudis Comarcals de les CCV.

El riu d'Alcoi i el seu afluent, el Vernissa, seran, doncs, l'excusa per a iniciar aquest xicotet itinerari bibliogràfic i natural.

Un medi natural modelat per l'home

La riquesa biològica i geològica d'aquest indret, així com una proposta d'itinerari didàctic amb parades on s'analitzen la geologia, la fauna i la flora de cadascuna d'elles ha estat l'objecte del llibre *El Racó del Duc a peu, un itinerari de la natura* (1991), de Josep M. Ferrairó, J. V. Mascarell, F. Romaguera, F. Sastre i J. Villaplana,